

Beslutsprövning

YRKANDE M.M.

A har överklagat domkapitlets beslut och yrkat, som hon får uppfattas, att domkapitlet ska åläggas göra en fullständig prövning av hennes begäran om beslutsprövning.

A har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande. Enligt protokollet från domkapitlets sammanträde den 15 december 2021 har hennes begäran om beslutsprövning av X pastorats beslut i kyrkofullmäktige den 8 juni 2021 endast delvis behandlats. I protokollet står det: "Vad gäller övriga påståenden från den klagande är domkapitlets bedömning att dessa inte ger anledning till att upphäva sammanträdet, protokollet eller något av besluten."

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Johan Munck, Esbjörn Särddquist, Ragnar Persenius, Eric Bylander och Britt Louise Agrell) anförde i beslut den 25 oktober 2022 följande.

A framställde ett antal yrkanden i sin begäran om beslutsprövning avseende beslut fattade vid kyrkofullmäktiges i X pastorat sammanträde den 8 juni 2021. Hon har nu gjort gällande att domkapitlet inte har prövat alla yrkanden.

Överklagandenämnden konstaterar att det framgår av domkapitlets beslut att samtliga yrkanden har prövats.

Överklagandet ska därför avslås.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Sökord: Beslutsprövning. Kyrkofullmäktige. Jäv.

Ärendenummer: ÖN 2022/32

Beslut: 27/2022

Bilaga A

DOMKAPITLET
Svenska kyrkan
X STIFT

BESLUT

2022-12-15 Dnr S 2021-03-05
Meddelat i X

Klagande	A
Motpart	X pastorat
Överklagat beslut	Kyrkofullmäktige i X pastorats sammanträde och protokoll 2021-06-08
Saken	Beslutsprövning enligt 57 kap. kyrkoordningen

A har begärt beslutsprövning av X pastorats kyrkofullmäktigesammanträde 2021-06-08 och yrkar att sammanträdet och motsvarande protokoll ska upphävas. A anför bl.a. följande.

Sammanträdet annonserades i lokaltidningen. För närvaro från allmänheten önskades föransökan via mejl på grund av begränsade platser. Annonsen hade en uppgift om att det var en utsändning från det digitala sammanträdet. Kallelsen fanns på pastoratets hemsida och på pastoratets anslagstavla. Kallelsen hade ingen uppgift om plats för sammanträdet. Hon hade begärt att få närvara fysiskt på sammanträdet, men ordföranden som fått hennes mejl gav henne inte tillåtelse till detta. På plats blev hon stoppad att delta i mötet som ledamot och hänvisad till att som åhörare sitta i en lokal där det fanns skärm men ingen personal. Det fanns inga uppgifter om vem hon skulle vända sig till om tekniken inte fungerade. Hon hade inte telefonen med sig. När högtalarna inte fungerade kunde hon inte meddela sig med någon och tillkalla hjälp. Lyckligtvis var det en åhörare som hade telefon och numret till en deltagare i mötet som kunde tillkalla hjälp. Dörren till sammanträdesrummet där ordföranden och sekreteraren befann sig var låst.

Hon skriver också att hon blev hänvisad till att sitta ensam i en lokal i ett angränsande hus. Det fanns inga kontaktuppgifter för att kunna få hjälp om ljud eller bild bröts. En tjänsteman meddelade att han kopplat upp henne men meddelade inte att han ger support under mötet.

Beslutsfattande på distans är en kompletterande möjlighet. Huvudregeln är fortsatt att sammanträdet genomförs med ledamöter fysiskt närvarande på den fysiska plats där sammanträdet äger rum.

Förutsättningar för ett helt digitalt möte fanns inte. Det var fel att anvisa besökande till en enskild lokal istället för att bjuda in besökaren att närvara till den plats och rum för sammanträdet pågick. Enligt 3 kap. 28 § kyrkoordningen strider det mot offentlighetsprincipen att låsa dörren till sammanträdet.

Det finns felaktigheter i protokollet. Ingen ersättare tillsattes för henne trots att det fanns en sådan. I § 6, Fyllnadsval av förtroendevald revisor, står att valberedningen föreslog revisor men förslaget kom från en ledamot i den nomineringsgrupp som förordat personen. Hon som sammankallade i valberedningen hindrades från att utföra sitt uppdrag genom att hon blev utestängd från mötet.

Elva ledamöter deltog inte i beslutet under § 9, Fastställande av resultat- och balansräkning. Totala antalet ledamöter är 25. Därför krävs det 13 för att vara beslutsför. Fullmäktige hade endast åtta ordinarie ledamöter närvarande samt tre ersättare.

§ 10, Anmälan om jäv, fanns inte med på föredragningslistan. Det framgår inte vad jävet gällde. Ordföranden hade inget förslag hur de jäviga ledamöterna skulle lämna sammanträdet. Det var inte synligt på skärmen att några ledamöter kopplade ur sig från mötet.

Enligt protokollet anmälde B jäv tors att han inte var närvarande vid uppöppet.

Ordföranden läste inte upp revisionsberättelsen under § 11, Ansvarsfrihet för 2020 års förvaltning avseende X pastorat. Den lästes upp av revisor under § 8.

C deltog i beslutet § 11 trots att han var jävig eftersom han är ersättare i kyrkorådet och deltagit i kyrkorådets sammanträde.

X pastorat anför bl.a. följande

Veckorna 19–22 (10 maj–6 juni) hade X den största smittspridningen i Region Z. Regeringen hade fortfarande kvar den starka rekommendationen att föreningar och organisationer inte skulle genomföra fysiska möten. Kontakt med stiftsjurist och jurister på rättsavdelningen i V gav vid handen att presidiet i kyrkofullmäktige var i sin fulla rätt att kalla till ett digitalt sammanträde. Den klagande hade meddelat att hon skulle delta fysisk i församlingsgården. Man ställde då i ordning datautrustning i körrummet i angränsande byggnad för att hon skulle kunna delta i sammanträdet. Utrustningen var uppkopplad i god tid av pastoratets IT-sakkunnige och den IT-sakkunnige fanns också på plats under hela kvällen för att administrera gruppmöten och hjälpa till om problem skulle uppstå.

När den klagande kom till sammanträdet fick hon veta att ett särskilt rum var iordningställt för hennes deltagande i sammanträdet och att stora salen i församlingsgården var iordningställd för offentlighetens deltagande där man kunde se och lyssna men inte delta som ledamot. Dörren till församlingsgården och stora salen var upplåst en stund före, under och efter sammanträdet. Den klagande gick inte körrummet utan satte sig i den sal som var iordningställd för allmänheten. Hon har inte vid något tillfälle hindrats från att delta i kyrkofullmäktiges sammanträde utan hade kunnat delta på samma villkor som övriga fullmäktigeledamöter.

Sekreteraren vid kyrkofullmäktiges sammanträde har på fråga från domkapitlets sekreterare konstaterat att § 10 Anmälan om jäv gäller beslutet i § 9. Hon har också konstaterat att det är fråga om felskrivning vad gäller att B står med som jävig. Han deltog inte i sammanträdet. Hon noterar också att ersättare för A vid sammanträdet var D.

Av kyrkorådets protokoll 2020-12-01 framgår att C har deltagit i kyrkorådets sammanträde som tjänstgörande ersättare.

SKÄL FÖR DOMKAPITULETS BESLUT

Enligt 57 kap. 10 § kyrkoordningen ska ett prövat beslut upphävas, o det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen, samfälligheten respektive stiftet,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon annan rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Vad gäller ”Kyrkostyrelsens riktlinjer för beslutsfattande under särskilda omständigheter för organ inom Svenska kyrkan” kan konstateras att kyrkoordningens bestämmelser inte i sig ger tydligt stöd för kyrkostyrelsen att utfärda bestämmelser av nu aktuellt slag. Mot bakgrund av kyrkans uppbyggnad som en demokratisk organisation är det dock angeläget att kyrkans verksamhet kan fortgå och beslut fattas på alla nivåer även under extraordinära förhållanden i samhället, t.ex. under en rådande pandemi. Det är en garanti för att kyrkans grundläggande uppdrag såsom de kommer till uttryck i kyrkoordningen kan genomföras. Mot den bakgrunden har Svenska kyrkans överklagandenämnd, i sitt beslut ÖN 2021/18, ändå gjort bedömningen att kyrkostyrelsen i den rådande situationen har haft rätt att utfärda riktlinjer för beslutsfattande under särskilda omständigheter för organ inom Svenska kyrkan.

Enligt ”Kyrkostyrelsens riktlinjer för beslutsfattande under särskilda omständigheter för organ i Svenska kyrkan” gäller som förutsättning för att en ledamot som deltar på distans ska anses närvarande på ett sammanträde i ett organ inom Svenska kyrkan följande:

1. Det finns rekommendationer från statliga myndigheter som medför att en eller flera ledamöter inte fysiskt kan delta i sammanträdet,
2. Det finns ett ärende som måst avgöras och där beslutet inte kan skjutas upp till ett senare tillfälle,
3. Det finns inte något beslut om att nyttja möjligheten till beslutsfattande på distans som kommer till uttryck i bland annat 3 kap. 17 a § och 4 kap. 15 a § kyrkoordningen som gäller för det aktuella organet eller att ett sådant beslut har fattats men det saknas begränsningar eller organet inte är ett sådant organ som träffas av dessa bestämmelser, och
4. Det finns inte en lämnad delegation som skulle kunna nyttjas för att fatta beslutet.

Om samtliga förutsättningar enligt ovan är uppfyllda gäller att den person som fullgör uppgiften som ordförande kan besluta att ett sammanträde ska hållas med ledamöter närvarande på distans. Deltagandet ska då företrädesvis ske genom ljus- och bildöverföring i realtid och på ett sådant sätt att samtliga ledamöter kan delta på lika villkor. I den utsträckning detta inte är möjligt får detta deltagande i stället ske enbart genom ljudöverföring i realtid. Ledamöter som deltar på detta sätt ska anses närvarande på sammanträdet. Ordföranden behöver inte befinna sig på den fysiska plats där sammanträdet äger rum. Om ett sammanträde enligt kyrkoordningen ska vara offentligt ska detta krav anses uppfyllt om de personer som befinner sig på den fysiska plats där sammanträdet äger rum enligt kallelse kan följa sammanträdet via en ljudöverföring i realtid.

När kyrkofullmäktigesammanträdet planerades och ordförande kallade till sammanträdet fanns rekommendationer från statlig myndighet som innebar att deltagarantalet vid sammankomst som ett kyrkofullmäktigesammanträde var begränsat till åtta deltagare exklusive personal. Den 8 juni fanns fortfarande samma begränsning kvar men det hade öppnats en möjlighet att ha sammankomster med upp till 50 personer inomhus om de anvisades sittplats och det var säkert från smittskyddssynpunkt. Den som drev en verksamhet ansvarade för att regler och rekommendationer följdes så att risk för smittspridning minimerades.

Ledamöter och ersättare hade när kallelsen skickades ut fått veta att sammanträdet skulle äga rum digitalt och hade också getts möjligheter att delta i sammanträdet digitalt. Även den klagande hade getts möjlighet att delta i det digitala sammanträdet på samma villkor som övriga ledamöter och ersättare. Allmänheten gavs möjlighet att på plats i församlingsgården kunna följa sammanträdet via utsändning av bild och ljud i realtid. Dörren till församlingsgården har varit upplåst före, under och efter sammanträdet.

Domkapitlets bedömning är att förutsättningarna för att genomföra sammanträdet i kyrkofullmäktige den 8 juni 2021 i enlighet med "Kyrkostyrelsens riktlinjer för beslutsfattande under särskilda omständigheter för organ i Svenska kyrkan" varit uppfyllda och att sammanträdet har genomförts på ett korrekt sätt i förhållande till regelverket.

Enligt 3 kap. 17 § kyrkoordningen får kyrkofullmäktige handlägga ett ärende bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Om en ledamot är jävig i ett ärende, får fullmäktige dock handlägga detta även om antalet deltagande ledamöter på grund av jävet inte uppgår till mer än hälften.

Vad gäller As påpekande att kyrkofullmäktige inte var beslutsmässigt vad gäller beslutet i § 9, Fastställande av resultat- och balansräkning då endast elva av 25 ledamöter och tjänstgörande ersättare, dvs mindre än hälften, var beslutande kan domkapitlet konstatera att det stämmer att det endast var elva beslutande. Då anledningen till detta var att elva ledamöter anmält jäv vilket framgår av § 10, har kyrkofullmäktige dock ändå i enlighet med 3 kap. 17 § kyrkoordningen kunnat fatta beslutet.

Vad gäller påståendet att det inte framgått vid sammanträdet huruvida de jäviga ledamöterna och ersättarna lämnat sammanträdet vid beslut där de var jäviga kan det konstateras att ett sammanträde i kyrkofullmäktige är offentligt. Det finns alltså ingen skyldighet för en jävig ledamot eller ersättare att lämna sammanträdet.

C deltog i beslutet § 11, Ansvarsfrihet för 2020 års förvaltning avseende X pastorat. C är ersättare i kyrkorådet och har under 2020 deltagit i ett kyrkorådssammanträde som tjänstgörande ersättare vilket innebär att han var jävig vad gäller beslutet om ansvarsfrihet i § 11, jfr 3 kap. 18 § kyrkoordningen och ÖN 2017/36. Beslutet om ansvarsfrihet ska alltså upphävas.

Vad gäller övriga påståenden från den klagande är domkapitlets bedömning att dessa inte ger anledning att upphäva sammanträdet, protokollet eller något av besluten.

DOMKAPITLET'S BESLUT

Beslutet i § 11, Ansvarsfrihet för 2020 års förvaltning avseende X pastorat upphävs. I övrigt avslås begäran om beslutsprövning.

